

Мирослава Цаприкін

студентка 2 курсу Інституту права
Львівського державного університету внутрішніх справ

Територіальна громада – базовий суб'єкт місцевого самоврядування

Функціонування громади – невіддільна і традиційна риса українського суспільства в умовах відсутності централізованого управління, що існувала ще у східнослов'янських племен [1, С. 429]. Територіальна громада є важливим елементом місцевого самоврядування. Вона має значний вплив на життя місцевих мешканців, оскільки саме громада бере участь у прийнятті рішень, що стосуються розвитку території. Це означає, що саме на рівні

громади вирішуються питання, пов'язані з благоустроєм, розвитком інфраструктури, соціальними послугами і не тільки. Місцеве самоврядування є основою демократії, адже надає можливість громадянам брати безпосередню участь у керуванні своїм регіоном. Підтвердженням цьому є стаття 5 Конституції України, що проголошує єдиним джерелом влади народ України. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування [2].

У науковій літературі знаходимо твердження, що територіальна громада – це первинний суб'єкт місцевого самоврядування, що складається з фізичних осіб – жителів (громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, біженців, вимушених переселенців), що постійно мешкають, працюють на території села (або добровільного об'єднання в спільну громаду кількох сіл), селища або міста і безпосередньо або через сформовані ними муніципальні структури вирішують питання місцевого значення та пов'язані індивідуально-територіальними зв'язками системного характеру [3, С.177].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про місцеве самоврядування», територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, що мають єдиний адміністративний центр [4].

З цього випливає, що:

1. Первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста.

2. Територіальні громади в порядку, встановленому законом, можуть об'єднуватися в одну сільську, селищну, міську територіальну громаду, утворювати єдині органи місцевого самоврядування та обирати відповідно сільського, селищного, міського голову.

3. Територіальні громади села, селища, міста, що добровільно об'єдналися в одну територіальну громаду, можуть вийти із складу об'єднаної територіальної громади в порядку, визначеному законом [4].

Що стосується визначення ознак територіальної громади, то тут вчені мають здебільшого однакову думку. Проаналізувавши праці деяких науковців (О.В. Батанова, М.О. Баймуратова, Ю.М. Кириченко, І.І. Бодрової, С.В. Алфьорова та інших) з цього питання, можемо виділити такі основні ознаки досліджуваного поняття, як:

1) спільна територія існування (територіальна ознака). Це простір, в межах якого жителі територіальної громади можуть вирішувати питання місцевого значення;

2) наявність населення, яке проживає на визначеній території (інтегративна ознака);

3) існування колективної свідомості та спільних інтересів місцевих жителів (інтелектуальна ознака);

4) спільна комунальна власність, якою територіальна громада може користуватися і розпоряджатися у власних інтересах (майнова ознака);

5) сплата місцевих податків та зборів жителями (фіскальна ознака);

6) право на здійснення місцевого самоврядування відповідно до закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (самоврядна ознака);

7) психологічна ідентифікація кожного жителя із територіальною громадою [5, С.173-174].

Із Закону України «Про об'єднання територіальних громад» можна виокремити наступні принципи добровільного об'єднання територіальних громад:

- 1) конституційності та законності
- 2) добровільності
- 3) економічної ефективності
- 4) державної підтримки
- 5) повсюдності місцевого самоврядування
- 6) прозорості та відкритості
- 7) відповідальності [6].

Висновки. Отже, територіальна громада дійсно є базовим суб'єктом місцевого самоврядування в Україні. Вона формується на основі населення певної території і має право на самостійне вирішення питань місцевого значення в межах своїх повноважень. Територіальні громади в Україні мають надзвичайно важливу роль, оскільки забезпечують місцеве самоврядування, яке є основою демократичного управління. Це дозволяє громадянам відчувати більшу відповідальність за свій регіон і робить прийняття рішень більш прозорим та орієнтованим на потреби людей. Є багато викликів, з якими стикаються територіальні громади в Україні, таких як фінансові обмеження, потреба в розбудові інфраструктури та забезпеченні належного рівня соціальних послуг. Проте залучення громади до управлінського процесу дає можливість знаходити креативні рішення та ефективно вирішувати ці питання.

Література

1. Енциклопедія історії України: Т. 2: Г - Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2004. 688 с.: іл.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР від 28.06.96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. / редкол.: Ю. П. Битяк та ін. Харків: Право, 2011. Вип. 21. 232 с.
4. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Альошина М.Н. Поняття й ознаки територіальної громади. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2021. № 11. С. 173-179.
6. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**